

woensdag

28.10.2015

20.00 Concertzaal scène
Nagesprek met de artiesten

Solistenensemble Kaleidoskop

4 Rooms

CONCERTGEBOUW BRUGGE

© Sebastian Bolesch

Uitvoerders en programma

Elfa Rún Kristinsdóttir: viool
Zefira Valova: viool
Steuart Pincombe: cello
Vladimir Waltham: cello

Solistenensemble Kaleidoskop:
Anna Faber, Paul Valikoski, Mari Sawada:
 viool
Ildiko Ludwig, Yodfat Miron: altviool
Tilman Kanitz: cello
Clara Gervais: contrabas
Elina Albach: klavecimbel

Sarah Nemtsov: compositie, muzikaal concept
Daniella Strasfogel: artistieke leiding
Elfa Rún Kristinsdóttir,
Steuart Pincombe, Zefira Valova,
Vladimir Waltham: medewerking concept
Ladislav Zajac: lichtontwerp
Solistenensemble Kaleidoskop
(Volker Hormann, Lisa Mitschke,
Anne Odoj, Kathrin Rusch): productie

—

Giovanni Antonio Pandolfi Mealli
(1630-1670)
 Sonate 'La Cesta', opus 3 nr. 2 (1660) /
 bewerking: Sarah Nemtsov
 Adagio - Allegro - Adagio - Presto - Adagio

György Ligeti (1923-2006)
Passacaglia ungherese (1978)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Duetti nr. 4, BWV805 en nr. 1, BWV802 /
 bewerking: Sarah Nemtsov

Johann Sebastian Bach
Cellosuite nr. 2 in d, BWV1008 (1720)
 - Prelude / bewerking: Sarah Nemtsov

Johann Sebastian Bach
Cellosuite nr. 6 in D, BWV1012 (1720)
 - Prelude / bewerking: Sarah Nemtsov

Heinrich Ignaz Franz von Biber (1644-1704)
Rosenkranzsonate nr. 16 in g (1674)
 - Passacaglia / bewerking: Sarah Nemtsov

Georg Muffat (1653-1704)
Apparatus musico-organisticus (1690)
 - Passacaglia in g / bewerking: Sarah Nemtsov

Jean Barrière (1707-1747)
*Sonate nr. 2 uit Livre II de sonates pour violon-
 celle et la basse continue* (1735) / bewerking:
 Sarah Nemtsov
 Giga - Adagio - Allegro - Largo: passacaglia

Sarah Nemtsov (1980)
Briefe für A.G. (2015) voor 11 strijkers en
 klavecimbel (bewerking en vervreemding
 van een deel uit *Briefe - Heloisa*, 2012)

Unico Wilhelm van Wassenaer (1692-1766)
Concerto Armonico nr. 4 in D (1740)
 Largo - Da capella: non presto -
 Largo affettuoso - Allegro

— **Sarah Nemtsov**
 Verbindingen (*Connections I – IV*)
 en soundfiles (*absences*)

in samenwerking met Jumpstart Jr. Foundation,
 Burghof Lörrach, Händel-Festspiele Halle, Holland
 Festival (Amsterdam), Radialsystem V (Berlijn),
 Thüringer Bachwochen & Tonhalle Düsseldorf

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen
 van Bloemblad.

COPRODUCTIE CONCERTGEBOUW

Componiste Sarah Nemtsov over 4 Rooms

Het eerste idee was om de vier solisten elk een eigen 'klankruimte' te geven. Ik vroeg hen om componisten en stukken voor te stellen. Dat resulteerde in een lange, heterogene lijst – en dat viel te verwachten: de solisten zijn vier hoogst individuele persoonlijkheden. Ik analyseerde de stukken, stuitte op enige overeenkomsten, maar het concept waaierde toch alle kanten op. Uiteindelijk kwam ik voor het programma tot vier verschillende categorieën, met deze kernbegrippen:

1. afwezigheid – afwezige klanken, die ergens anders vandaan komen;
2. verbondenheid – klankacties ter plekke, die de musici met hun werk materiaal en met elkaar verbinden, en die zo uitmonden in een 'net van verbondenheid';
3. ruimte – veeleer een muzikale ruimte dan een

architectonische plaats, een ruimtelijk werk van Bach, bijvoorbeeld; 4. *passacaglia* – het gaan, de overgang, de brug, de verandering; in twee betekenissen: een in gang gezette beweging én een compositorische vorm. Elke begripssfeer komt viermaal voor. Als een rode draad loopt daar de *passacaglia* doorheen. De *passacaglia*, het gaan – ook in de zin van tijd en ruimte –

is het hoofdconcept van de avond. De dalende chromatiek, een wezenlijk kenmerk van de *passacaglia*, komt ook terug in andere werken, ook als ze niet expliciet *Passacaglia* heten, zoals bij Mealli of in het duet van Bach (BWV802). De barokstukken zijn verweven met mijn actuele klanken, en de werken zijn onderling gekoppeld. Daarbij ontstaan steeds opnieuw overgangen, tweeslachtige situaties van 'nog niet' en 'niet meer'. Verschillende perspectieven kruisen elkaar, dat van het

origineel (wat dat ook moge betekenen), dat van de interpretatie en dat van de bewerking. De bewerking is op geen enkele manier zomaar een instrumentatie (het woord 'arrangement' ruikt al naar een compromis ...) – ik heb mij veeleer het stuk muzikaal toegeëigend. Een subjectieve wijziging van de strekking, een aanpassing aan de huidige tijd: wat betekent deze muziek vandaag de dag? De gedurfde chromatiek lijkt ver over de eigen tijd heen te wijzen en slaat een brug

naar een andere tonaliteit, tot zelfs naar de atonaliteit toe. De abstracte concepten van vorm en contrapunt zijn in zekere zin tijdloos en kunnen bij de hedendaagse muziek aanknopen. Het programma is ook een spel van veraf en dichtbij; de eeuwenoude barokmuziek zal voor de

meeste luisteraars waarschijnlijk vertrouwder, dus 'dichterbij' klinken dan de actuele hedendaagse muziek. Eigenlijk zou het andersom moeten zijn ...

In de momenten van vervreemding die de bewerkingen opleveren, kan de oude muziek weer als nieuw gehoord worden. Doordat ze vreemder wordt, komt ze in feite dichterbij. Als je je afvraagt hoe trouw je moet zijn aan het origineel, kom je in een cirkelredenering terecht waar je niet uit komt. De historische uitvoeringspraktijk, bijvoorbeeld: wat wordt daarmee bedoeld? Hoe kan die überhaupt functioneren als onze omgeving, ons leven van alledag totaal anders is dan vroeger? En zelfs wanneer dat allemaal niet uit zou maken, dan is ons gehoor toch door de huidige tijd gevormd? Wij kunnen daardoor de originele versies niet meer zo ondergaan als de tijdgenoten van de componist. Maar

de werken bestaan ... Een vacuüm bestaat er niet – voor kunstwerken net zo min als voor onszelf. En daar zijn we weer terug bij zowel de verbondenheid als de afwezigheid. Als originaliteit mogelijk is, dan is dat wellicht in de muzikale ruimte. De muziek van Mealli en Muffat kende ik eigenlijk niet zo goed, en die van Barrière ook niet. Dit waren grote ontdekkingen voor mij en ik vond het verbazingwekkend hoe fris deze 'oude' muziek klinkt – net als de historische instrumenten die de solisten me tijdens een repetitieweekend lieten zien en horen. De instrumenten hebben een zeer inspirerende wildheid in zich, een rauwheid die je ze niet gauw zou toeschrijven. Men denkt vaak, wanneer het over 'oude muziek' gaat, dat deze muziek nobel en stoffig is, als een antiek meubelstuk. Maar haar hartenklop is 'impulsief'.

In *4 Rooms* zitten veel aanknopingspunten en veel weerklink. Ligeti heeft zich in de 20e eeuw met de barokke *passacaglia* vorm beziggehouden. Verbluffend dat de basstem van Bachs *Duet*, BWV805 af en toe identiek is aan het verloop van de linkerhand in Ligeti's *Passacaglia*. De *Passacaglia in g* van Biber en Muffats *Passacaglia* heb ik met elkaar gekruist. De gelaagdheid van verscheidene werken en klankacties biedt tegelijk ook een weerklink van onze tijd, van het complexe geheel van onze werkelijkheid. Wij houden ons in reële en virtuele werelden tegelijk op, met een overvloed aan prikkels, klanken en informatie. Als componist heb ik me de laatste jaren in een aantal stukken met gelaagdheid beziggehouden. Sommige van deze werken maken uitgebreid gebruik van elektronica, versterking, vervorming en andere effecten. *4 Rooms* is geheel akoestisch – op vier korte geluidsfiles na, die via een luidspreker te horen zijn. De gelaagdheid kan bewerkstelligd worden door gelijktijdig diverse werken te spelen, maar ook door het

spelen van dezelfde compositie – bijvoorbeeld een Bachprelude, oorspronkelijk voor cello – door verschillende personen. Het origineel vervaagt, evenals de kern. Simultane klankacties op verschillende plaatsen in de concertruimte blijven over. De concertzaal heeft een bijzondere betekenis en wordt in de loop van de avond een ruimte, gevuld met klank, licht en bewegingen. Iedere concertzaal heeft zijn geschiedenis – het Duitse woord 'Geschichte' is verwant aan 'Schichtung', gelaagdheid. Het reguliere concertbezoek gaat gepaard met vele conventies van onduidelijke oorsprong. Ook hier probeert *4 Rooms* de traditie te doorbreken. Op het programma staan bewerkingen met onderlinge aanknopingspunten en overgangen – de delen uit de categorieën 'verbondenheid' en 'afwezigheid'. Wat nu mijn nieuwe stuk *Briefe für A.G.* betreft: dat is ook een 'bewerking', een commentaar – zoals de hand van Escher, die zichzelf én de tekening tekent. Uitgangspunt was mijn compositie *Briefe - Heloisa voor schalmei en accordeon* uit 2012; een stuk waarin ook weer vervormde citaten uit oude muziek, ditmaal van Guillaume de Machaut, verwerkt zijn. Tijdens het componeren bevrijdde ik mezelf meer en meer van mijn eigen voorbeeld. De ensembleleden zijn over de vier fictieve ruimtes in de concertzaal verdeeld en spelen zelfstandig, gelaagd, los en toch met elkaar. Er ontstaat een muzikale caleidoscoop. *4 Rooms* is een poging om oude muziek te actualiseren en raakpunten met het heden te vinden. Uiteindelijk spelen allen een nieuw, oorspronkelijk werk – voor ieder die dit begrip nog vertrouwt.

Sarah Nemtsov

Vertaling: Frederike Berntsen
(met dank aan Holland Festival)

Biografieën

Het Berlijnse Solistenensemble Kaleidoskop (DE) gaat op zoek naar vernieuwende concertvormen. In die optiek concipieerde het ensemble een reeks van geënceneerde concerten, klankinstallaties en muziektheaterproducties die tot ver buiten de grenzen van Berlijn bekend raakten. Het repertoire reikt van de vroege barok tot hedendaagse muziek van jonge componisten, of muziek uit de metal-, rock of elektroniscene. Sasha Waltz, Sabrina Hölzer, Christiane Kesten, Laurent Chétouane, Aliénor Dauchez, Alexander Charim en Susanne Kennedy werkten al samen met het ensemble. Kaleidoskop is regelmatig te gast op festivals als Kunstfest Weimar, KunstFestSpiele Herrenhausen, musicadhoy Madrid en de Salzburg Biennale. In februari was de groep in Brugge te zien (of liever gezegd: niet te zien) met de duisternis-productie *Dark Was The Night*.

Daniella Strasfogel (VS) studeerde in Cleveland en Berlijn en specialiseerde zich in hedendaagse muziek in masterclasses van Klangforum Wien en Ensemble Modern. Ze bracht werken in première van componisten als Beat Furrer, José María Sánchez-Verdú, Chiyoko Slavniks en Paula Matthusen. Als drijvende kracht achter Solistenensemble Kaleidoskop speelt ze repertoire van barok tot nu.

Ladislav Zajac (DE) studeerde beeldende kunst en sculptuur in Nürnberg en Palermo. Hij verdiept zich in de ervaringsgrenzen van tijd en ruimte, waarbij het onzichtbare een plek krijgt. Hij ontwierp ruimteconcepten voor dans- en muziektheatervoorstellingen met onder anderen Sabrina Hölzer, Philip Bergmann en Sergiu Matis.

Sarah Nemtsov (DE) schreef haar eerste compositie toen ze acht jaar was, en voltooide haar opleiding in Hannover en Berlijn. Ze won verschillende prijzen, waaronder de Deutsche Musikautorenpreis der GEMA, de Busoni-Kompositionspreis en beurzen van de Studienstiftung des Deutschen Volkes, de Berliner Senat en de Stiftung Zurückgeben. Haar muziek verscheen onder meer op een cd van de Deutsche Musikrat.

Elfa Rún Kristinsdóttir (IS) studeerde in haar thuisland en in Freiburg. Ze won de eerste prijs in het Bachconcours in Leipzig en trad als solist, kamermusicus en ensemblelid wereldwijd op met onder andere de Akademie für Alte Musik Berlin en Solistenensemble Kaleidoskop. Ze bespeelt een viool van Giovanni Battista Rogeri uit 1699.

Zefira Valova (RO) sloot in 2006 haar vioolstudie af in haar thuisstad Sofia. Ze was daar een van de oprichters van het Sofia Baroque Arts Festivals. Van 2003 tot 2007 voerde ze het Classic FM Radio Orchestra in Sofia aan, tot ze werd gevraagd als concertmeester van het Nationaal Jeugdorkest in Nederland en ze deelnam aan het European Union Baroque Orchestra. Ze is momenteel aanvoerder van Les Ambassadeurs. Ze speelt op een viool van Lorenzo & Tomaso Carcassi uit 1769.

Steuart Pincombe (VS) studeerde moderne en barokcello en viola da gamba. Hij woonde enige tijd in Nederland maar keerde onlangs terug naar de Verenigde Staten, waar hij onder meer klassieke muziek naar een nieuw publiek brengt op onverwachte plaatsen. Hij is in januari tijdens de Bach Academie opnieuw in Brugge met zijn concept *Bach & Bier*. Hij bespeelt een cello van Carlo Antonio Testore uit 1727.

Vladimir Waltham (FR/UK) studeerde in Pau, Surrey en Londen, waar hij met andere alumni van de Guildhall School of Music het Hieronymus Quartett oprichtte. Met zijn Duo Domenico won hij de publieksprijs tijdens het York Early Music Festival 2013. Hij speelt op een zeldzame cello van Nicola Gagliano.

De solisten spelen op instrumenten van de Jumpstart Jr. Foundation.
Meer informatie op www.jumpstartjr.org

MEER UNIEKE CONCERTERVARINGEN DIT SEIZOEN

wo 18.11.15 / 20.00

NADAR ENSEMBLE, ARNE DEFORCE & WIBERT AERTS Black Box Music

Drie grensverleggende concerten op één avond door het kruim van de Belgische hedendaagse-muziekscene

do 19.11.15 / 20.00

ACOUSMONIUM & WAVE FIELD SYNTHESIS Luidsprekerorkesten

Twee uitzonderlijke luidsprekerorkesten in een ongezien concert

vr 20.11.15 / 20.00

ACOUSMONIUM AUDITIVE SPACES & SPATIAL MUSIC

Organische klankmassa's, ruige en ongecontroleerde ratatouilles van geluiden en ongekende surround-ervaringen

za 21.11.15 / 20.00

BRUSSELS PHILHARMONIC & SLAGWERK DEN HAAG

In the middle of Xenakis
Beleef het concert van tussen het orkest

za 05.12.15 / 17.00

MOUNT OLYMPUS – TO GLORIFY THE CULT OF TRAGEDY – (A 24H PERFORMANCE)

Jan Fabre / Troubleyn

Een performance die de grenzen verkennt van wat theateraal zegbaar en verbeeldbaar is

zo 24.01.16 / 15.30 & 17.00 /

Brouwerij De Halve Maan

STEUART PINCOMBE

Bach & Bier

Geniet van het beste dat Brugges stads-brouwerij De Halve Maan te bieden heeft, én van twee van Bachs *Cellosuites*

za 06.02.16 / 20.00

FEDERICO GARCÍA LORCA

Poëtisch concertparcours

Op zoek naar 'duende', de donkere ziel van de flamenco

za 12.03.16 / 20.00

KAGEL CONCERTPARCOURS

Complexloos & humoristisch

Humor, fantasie en lef tijdens dit prikkelende concertparcours

In de kijker

Holland Baroque © Wouter Jansen

vr 06.11.15 / 20.00 / Concertzaal
Holland Baroque & Eugenia Boix / Tears in Heaven

1707: twee operatitanen, een jaar dat ze verbindt. In Venetië maakte de toen nog onbekende Händel kennis met Scarlatti's ongelooflijk expressieve muziek. Holland Baroque doet voor deze aanstellijke avond een beroep op twee inspirerende, jonge gasten: de Spaanse sopraan Eugenia Boix en de Canadese violiste Aisslinn Nosky.

Steuart Pincombe © Tim Mintiens

zo 24.01.16 / 15.30 & 17.00 /
Brouwerij De Halve Maan
Steuart Pincombe / Bach & Bier

Ook Bach springt weleens out of the box. In het smakelijke concept van *Bach & Bier* geniet u van het beste dat Brugges stadsbrouwerij De Halve Maan te bieden heeft, én van twee van Bachs *Cellosuites*. De Amerikaanse cellist Steuart Pincombe en brouwer Xavier Vanneste zorgen bovendien voor een korte toelichting. Voor wie wil: na de tweede voorstelling kunt u aansluitend in de brouwerij dineren.

DRANKBONNEN

Om u nog beter te bedienen, betaalt u voortaan met drankbonnen aan de pauzebars. U kan deze drankbonnen voor de voorstelling of tijdens de pauze aanschaffen aan de verkoopbalies in de Inkomhal en op de Foyers. Ook in het Concertgebouwcafé kan u met deze bonnen betalen.

BESTEL UW TICKETS NU OP

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT
BRUGGE 34

Gezellig tafelen voor of na een voorstelling met een verrassing op vertoon van het concertticket.
www.concertgebouw.be/services.

DeMorgen.

Knack

Klara

FOCUS | WTV